

Olomouc
31. I. 2017

Aktuality z Šumavského výzkumu

**Intereg III.B – 26, část
*Lepidoptera, 2017 - 2018***

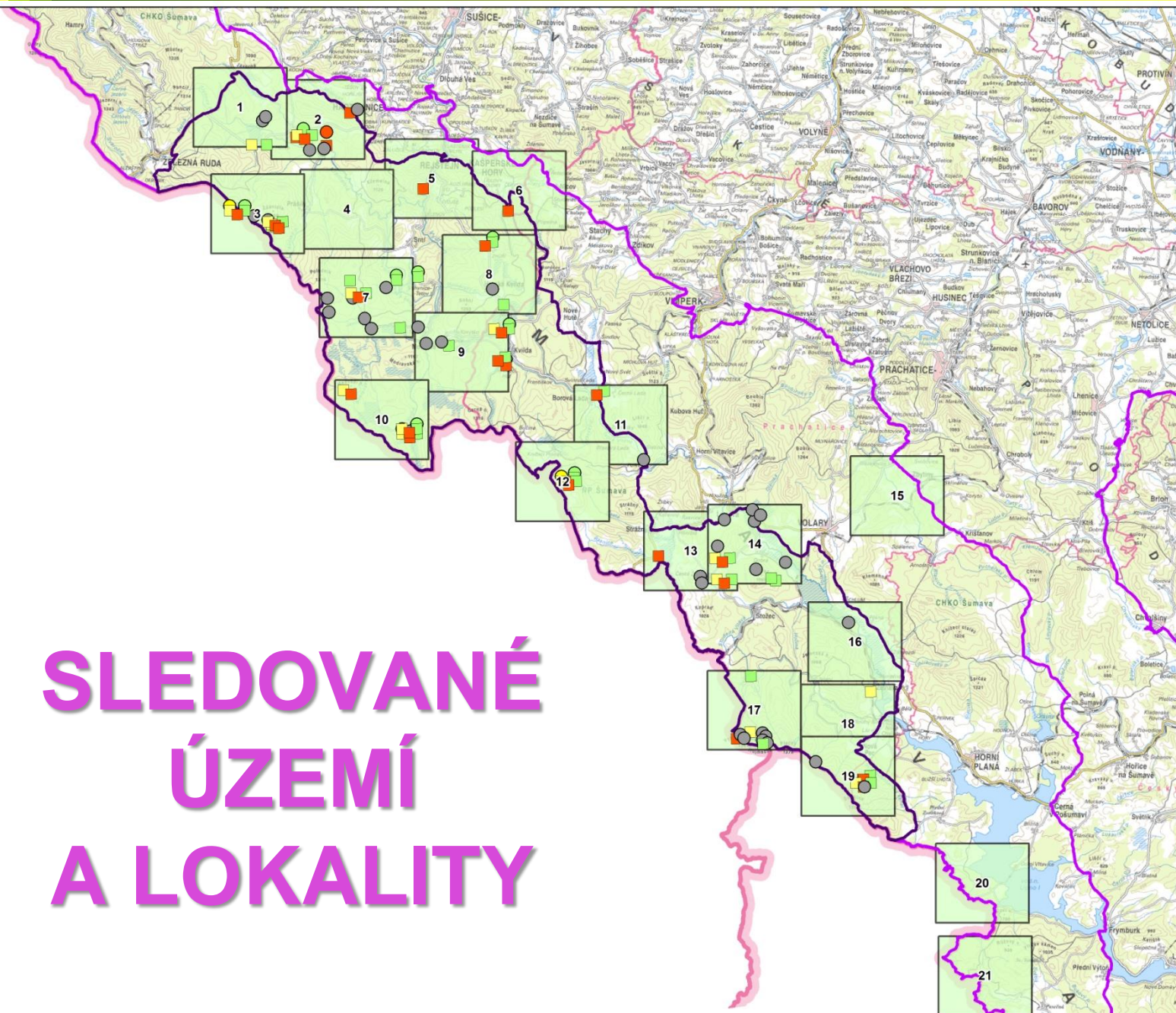

**Alois Pavlíčko,
Bohumil Vodrlind
Společnost pro ochranu
motýlů (SOM)**

CÍLE PRÁCE

- provést inventarizační průzkumy *Macrolepidopter* („velcí motýli“) na stanovených plochách Šumavy
- zmapovat současný stav a biotopové vazby v souvislosti s charakteristikami (např. nadmořskou výškou, stavem ekosystému..)
- porovnáním s historickými údaji zjistit trendy ve vývoji populací druhů
- zhodnotit ekologický stav ploch a data připravit ke srovnání s daty a výsledky NP Bayrische Wald

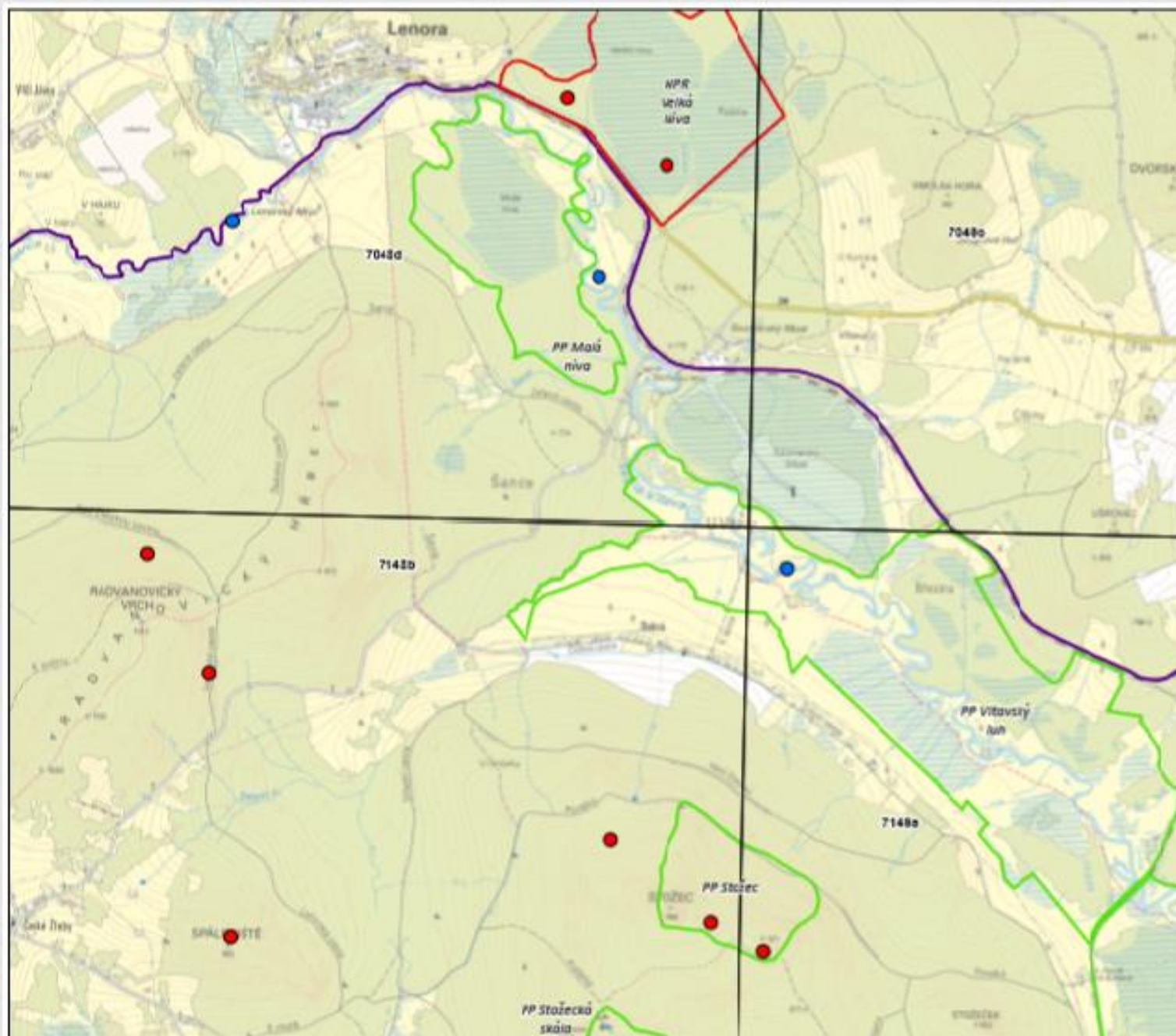
SLEDOVANÉ ÚZEMÍ A LOKALITY

1:250 000

0 5 000 10 000 m

- Lesní body nové
- Nílešní body
- NPR
- NPP
- PR
- PP
- Hranice ČR
- Hranice NP
- pole síťového mapování

1:20 000

0 500 1 000 m

Zpracováno dle údajů z let 2014 a 2016

Třístoličník - disturbance

Metodika – plochy na bezlesí

Biotop	Code	Nr. of monit. Visits	Name	GPS coordinates
Exposed Nardus mats + heathlands	N01	6	Jezerní slať	49.0342233N, 13.5719694E
	N02	4	Plesná	49.1047522N, 13.3127261E
	N03	4	Medvědí hora	48.9927592N, 13.4275542E
	N04	4	Horská Kvilda	49.0579717N, 13.5620681E
	N05	4	Rokytká soutok	49.0306467N, 13.4457181E
	N06	5	Filipova Huť	49.0233972N, 13.5141947E
	N07	4	Vchynice - Tetov	49.0324028N, 13.4908328E
	N08	4	Zhůří	49.0891631N, 13.5537894E
	N09	4	Ždárek	48.9384353N, 13.6404919E
	N10	4	Březník	48.9692158N, 13.4852056E
Poor fens	F01	5	Malý Bor	49.1570544N, 13.3576717E
	F02	6	Frauenthal	49.1502000N, 13.3970561E
	F03	4	Srnský les	49.0659125N, 13.4823650E
	F04	4	Luzenské údolí úpatí	48.9663742N, 13.4864367E
	F05	5	Modrava	49.0221419N, 13.4992494E
	F06	5	Filipohuťský potok dole	49.0225003N, 13.5141600E
	F07	6	Kvilda, Balážka	49.0163189N, 13.5691131E
	F08	5	Horská Kvilda	49.0495200N, 13.5661733E
	F09	4	Žďářská slať	48.9407750N, 13.6384644E
	F10	4	Stráženská slať	48.8948042N, 13.7286239E
Upper mountain alluvial grasslands and tall sedge/tall grass riparian zone	A01	5	Křemelná Malý Bor	49.1549758N, 13.3672714E
	A02	4	Roklanský potok u Rybáren	49.0331511N, 13.4933151E
	A03	4	Javoří potok pod Javoří Pilou	49.0370967N, 13.4390419E
	A04	4	Luzenské údolí začátek	48.9660958N, 13.4854014E
	A05	5	Kvilda, pod Hraběcí hutí	49.0136039N, 13.5770925E
	A06	4	Vydří potok, nad BL	48.9962372N, 13.6654928E
	A07	4	Vltava nad Polkou	48.9517258N, 13.7122436E
	A08	5	Řasnice nad Lenorou	48.9149622N, 13.7915297E
	A09	6	Vltava u Soumarského mostu	48.9144828N, 13.8203153E
	A10	7	Vltava pod Dobrou	48.8885667N, 13.8511997E

Lesní plochy

Nr. code	ID	X_NEW	Y_NEW	M n.m.	N2000 type site	BIOTOP	PLACE NAME	Nr. of monit. Visits
L002	13223531	-824543	-1139441	700	9110	L5.4	Vydra - Paště	8
L005	35928	-829032	-1133491	700	91E0*	L2.2	Žežulka (Volšovka)	8
L006	35557	-828505	-1133751	700	9110	L5.4	Žežulka Volšovka - E	5
L011	14321951	-796937	-1178943	732	91D0*	L10.4	Houska - rašelinný les	5
L016	110456	-798482	-1173999	735	91D0*	L10.1	Pěkná most a ramena Vltavy	8
L021	57725	-818743	-1141747	710	91E0*	L2.2	Losenice, olšiny u mostu	11
L024	10697	-804251	-1165252	750	91D0*	L9.2A	Velká Niva západ (2)	4
L026	11061	-803720	-1165705	750	91D0*	L9.2A	Šumava Velká Niva východ (1)	4
L031	12953661	-831200	-1136206	810	91D0*	L9.2A	Frauenthal - bor	4
L032	12913661	-832216	-1136177	829	91D0*	L9.2A	Prášily, sever - Křemelná	4
L035	12903711	-832430	-1134934	844	91D0*	L10.1	Bor, zrašelinělý les	6
L049	12793761	-835274	-1133711	845	91D0*	L9.2A	Nová Hůrka, ke Zhůří, nad Slatinným pot.	3
L050	12773701	-835715	-1135212	886	91D0*	L10.4	Nová Hůrka, Slučí tah - rašeliniště	3
L052	108255	-807007	-1167522	883	9140	L5.2	Radvanovický hřbet sever (3)	5
L053	108311	-806731	-1168241	890	9140	L5.2	Radvanovický hřbet jih (4)	5
L055	100835	-835018	-1133480	907	9410	L9.2B	Nová Hůrka, ke Zhůří, nad Slatinným pot.	3
L060	13932321	-806791	-1169748	900	9140	L5.2	Spáleniště (5)	5
L062	108898	-804512	-1169470	940	9130	L5.1	Stožec sever (6)	5
L064	14052301	-803705	-1170213	962	9130	L5.1	Stožec jih (8)	6
L065	13952041	-806265	-1176707	969	9410	L9.3	Kamenná vrchol	10
L068	13093281	-827763	-1145830	972	9410	L9.2B	Hauswaldská Kaple - J les	7
L070	13862331	-808476	-1169495	979	9140	L5.2	Žlebický vrch sever (10)	4
L071	13083251	-828054	-1146515	981	91D0*	L9.2A	Hauswaldská kaple, horní prm.	5
L072	13862311	-808439	-1169964	990	9180*	L4	České Žleby, Žlebický vrch - jih	5
L074	14042311	-803991	-1170010	1001	9140	L5.2	Stožec, pod vrcholem	5
L076	14251721	-798741	-1184714	1014	9130	L5.1	Smrčina - Saitz, pod rozc.	3
L078	109480	-801968	-1183506	1023	9110	L5.4	Bučina u cesty pod I/10	6
L085	12763471	-836049	-1141008	1069	9410	L9.2B	Ždánidla, pod cestou, hranice	7
L086	12983231	-830467	-1146938	1094	9410	L9.1	Tmavý potok, Oblík W	5
L089	14251701	-798755	-1185242	1110	9110	L5.4	Smrčina střed - prales	6
L090	100665	-835745	-1140735	1110	9110	L5.4	Ždánidla prales střed a úbočí	10
L092	101458	-832288	-1147742	1122	9410	L9.2B	Poledník dolní hranice	3
L093	102315	-830006	-1146504	1132	9410	L9.1	Oblík - Z úbočí, pod drátem	5
L094	100805	-835005	-1140993	1135	9110	L5.4	Zlatý stoleček, dolní bučina	9
L097	108516	-805750	-1180750	1140	9410	L9.3	Kalamitní svážnice	4
L099	14251681	-798749	-1185676	1150	9110	L5.4	Smrčina, V úbočí, prales	5
L102	100758	-835244	-1140766	1181	9110	L5.4	Horní Ždánidla, U Zlatého stolečku	5
L103	108582	-805464	-1181011	1200	9410	L9.3	Cesta na Trojmezí	3
L107	12733501	-836679	-1140327	1214	9410	L9.1	Plesná - JV hřeben	6
L108	101462	-832255	-1146758	1217	9410	L9.1	Poledník, J hřeben	6
L109	12963291	-831025	-1145476	1226	9410	L9.1	Předěl	4
L111	108648	-805264	-1181279	1248	9410	L9.3	Trojmezná, starý drát	4
L113	13911881	-807253	-1180760	1270	9410	L9.1	Třístoličník - sedlo	3
L115	13981851	-805515	-1181529	1274		X10	Trojmezná, Tetřeví chodník	3
L116	13921871	-807022	-1180933	1283	9410	L9.1	Třístoličník - hřeben k V. hřebenu	2
L117	13991841	-805204	-1181763	1300	9410	L9.3	Trojmezná - Trojmezí	5
L118	13961851	-805990	-1181546	1310	9410	L9.1	Trojmezná, hřeben	5
L119	13931861	-806802	-1181227	1323		X10	Trojmezná, Vysoký hřeben	3

2017

Celkový objem dat čítá zapsaných 5000 lokalit – nálezo-druhů, které vznikly vytríděním **27 800 motýlů** ze světelných lapačů. Celkem bylo zjištěno **500 druhů Macrolepidopter** (498) a zpracováno je 95 monitorovacích ploch (požadováno bylo 50 lesních a 30 na bezlesí).

2018

Celkový objem dat čítá zapsaných 1418 lokalit – nálezo-druhů, které vznikly vytríděním **10327 motýlů** ze světelných lapačů. Celkem bylo zjištěno **167 druhů Macrolepidopter** (49 nově) a zpracováno je 60 monitorovacích ploch (požadováno bylo 40 lesních a 20 na bezlesí). **50% tvoří 4 druhy 93 druhů 10327 = 94,7 % 167 druhů 577 ex. tvoří 5,3 % 262 druhů.** 3017 *Erebia euryale*, 1115 *Eulithis populata*, 828 *Entephria caesiata*, 628 *Hydriomena furcata*.

ZTĚŽEJNÍ DRUHY

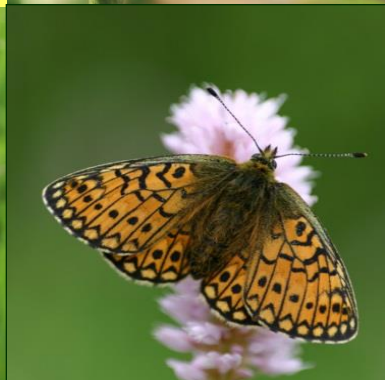
Aporia crataegi bělásek ovocný

Boloria aquilonaris perleťovec severní

Boloria eunomia perleťovec mokřadní

Colias palaeno žluťásek borůvkový

Erebia euryale okáč rudopásný

Noctuidae

Xestia collina osenice podhorská

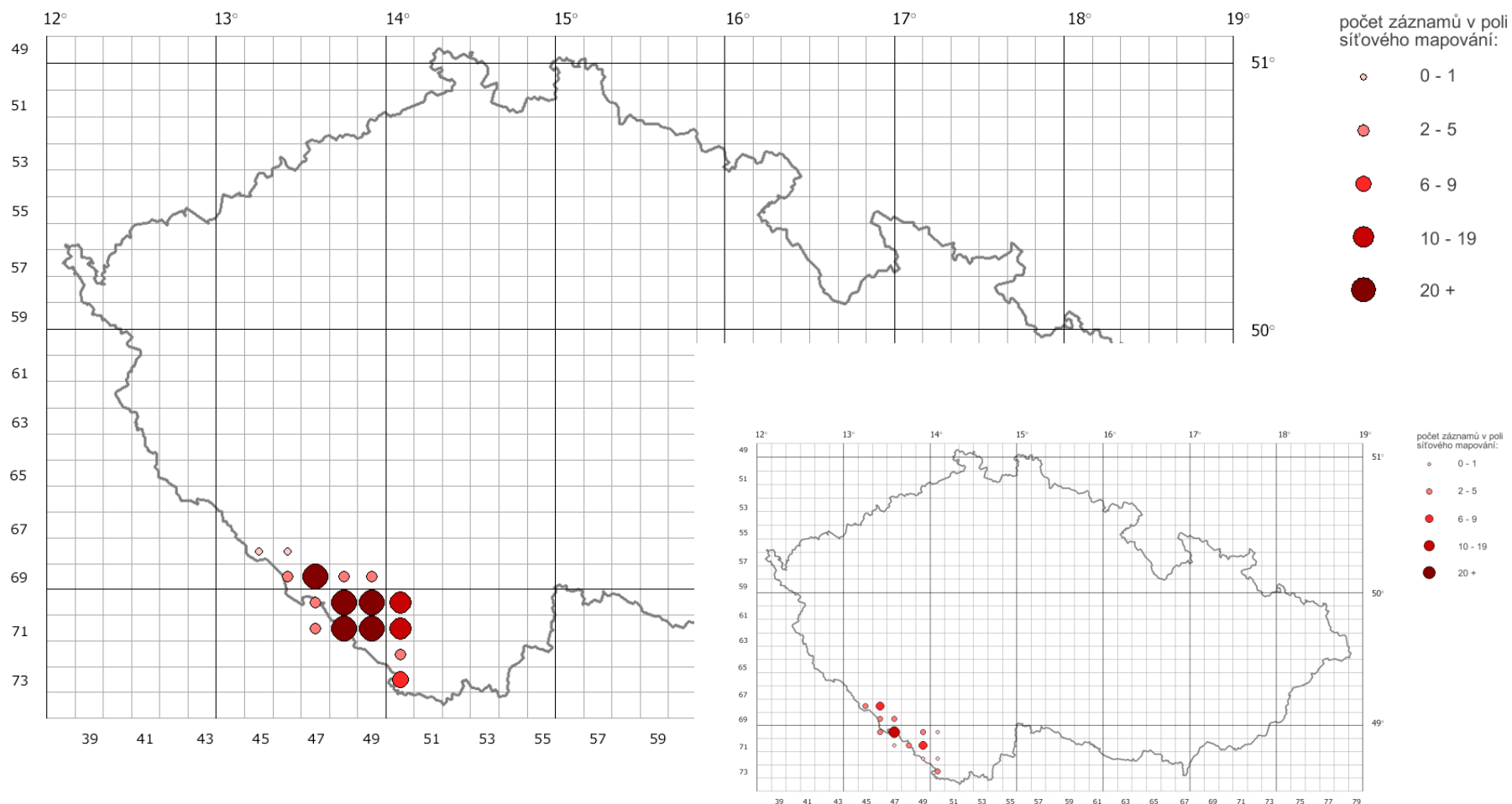
Xestia speciosa osenice mramorovaná

Xestia rhaetica osenice horská

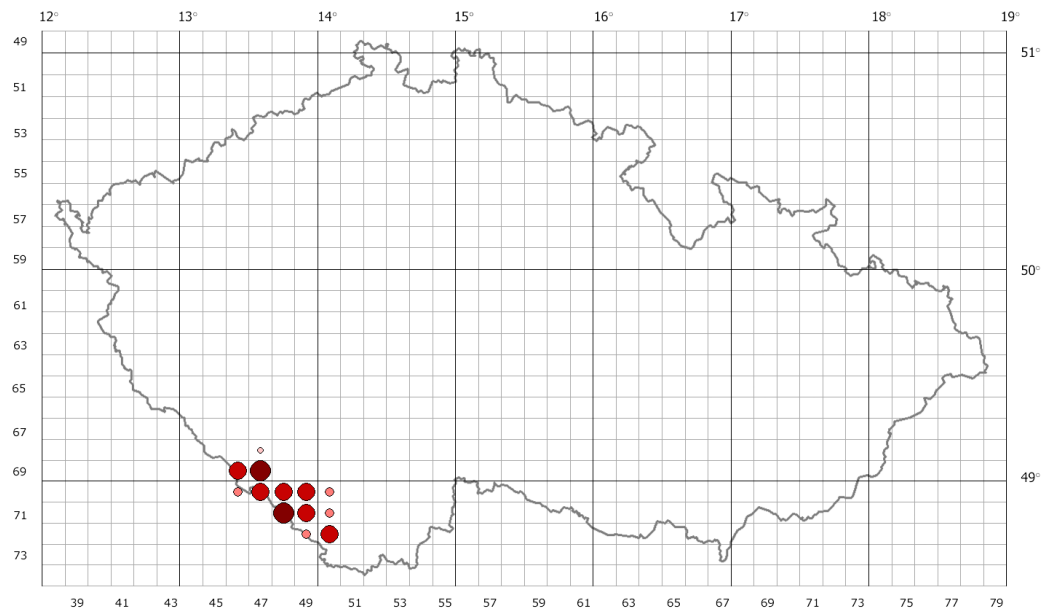
Při provádění monitoringu v lichém roce se některé druhy na Šumavě vyskytují pouze v sudém roce, případně jejich populace klesají o 2. řády. Příkladem je málo nálezů nebo absence hojného okáče rudopásného *Erebia euryale*, můr osenice mramorované, horské, smrkové.. (*Xestia speciosa*, *X. rhaetica*, *X. sincera*..).

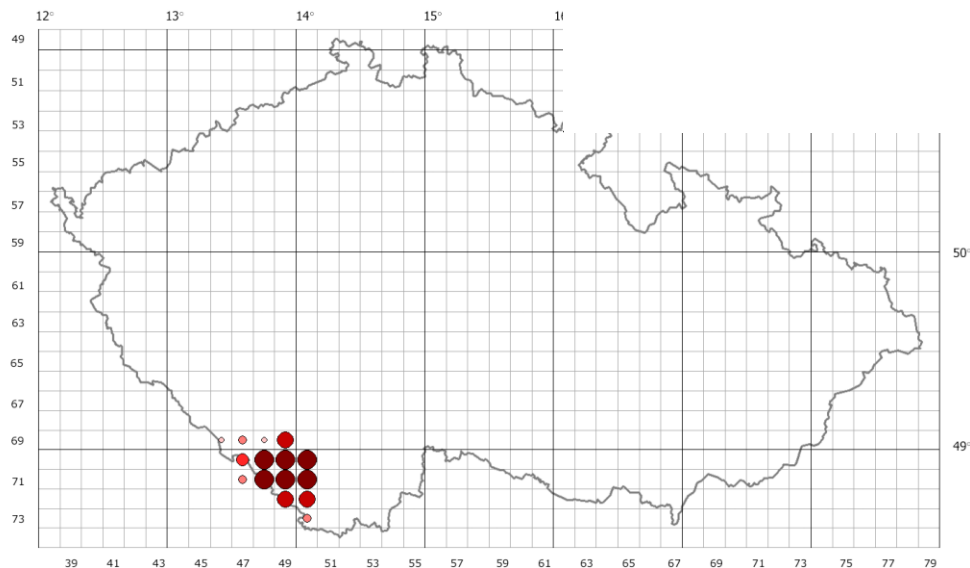
Boloria aquilonaris

Boloria eunomia

© AOPK ČR 2017, podkladová data © ČÚZK

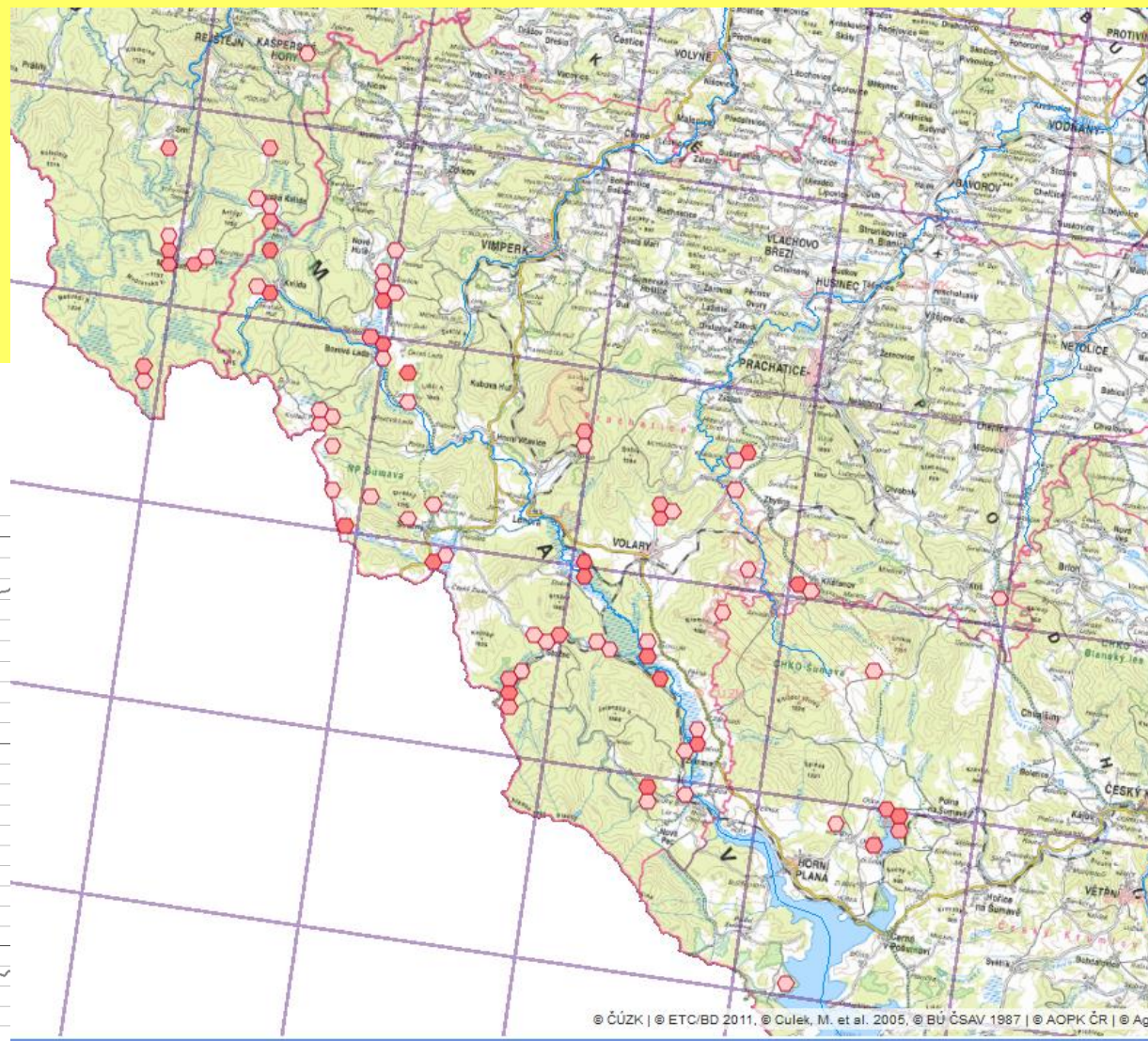
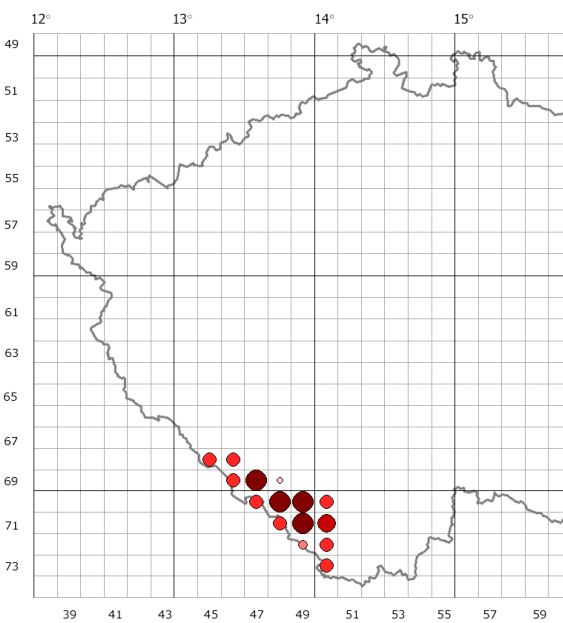

© AOPK ČR 2017, podkladová data © ČÚZK

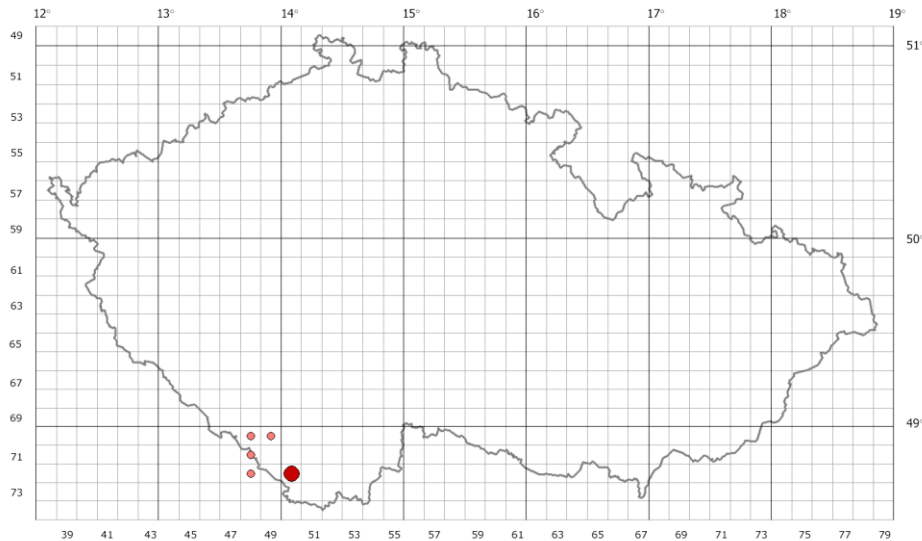
Colias palaeno

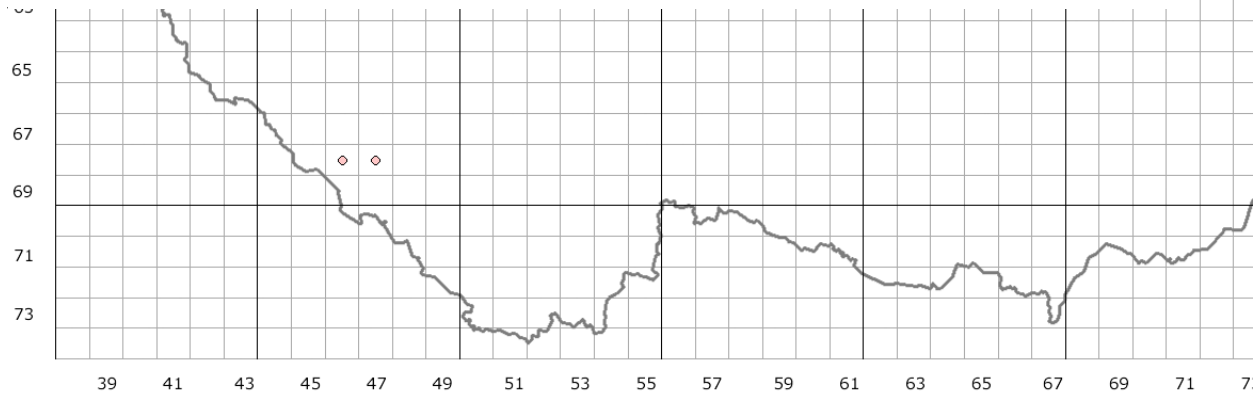
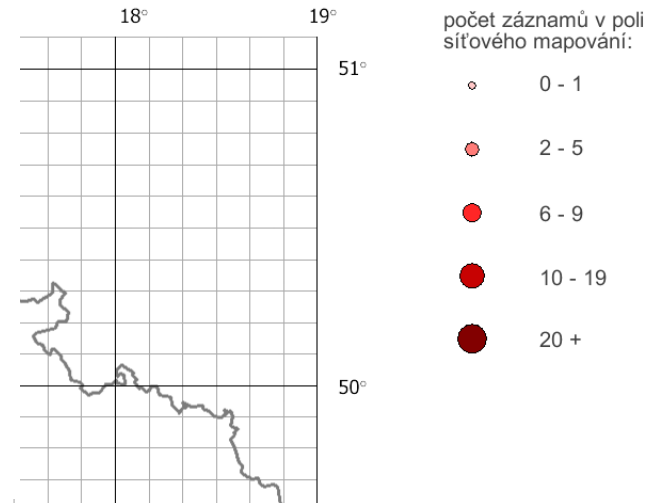
© ČÚZK | © ETC/BD 2011, © Culek, M. et al. 2005, © BÚ ČSAV 1987 | © AOPK ČR | © Age

Limenitis camilla

© AOPK ČR 2017, podkladová data © ČÚZK

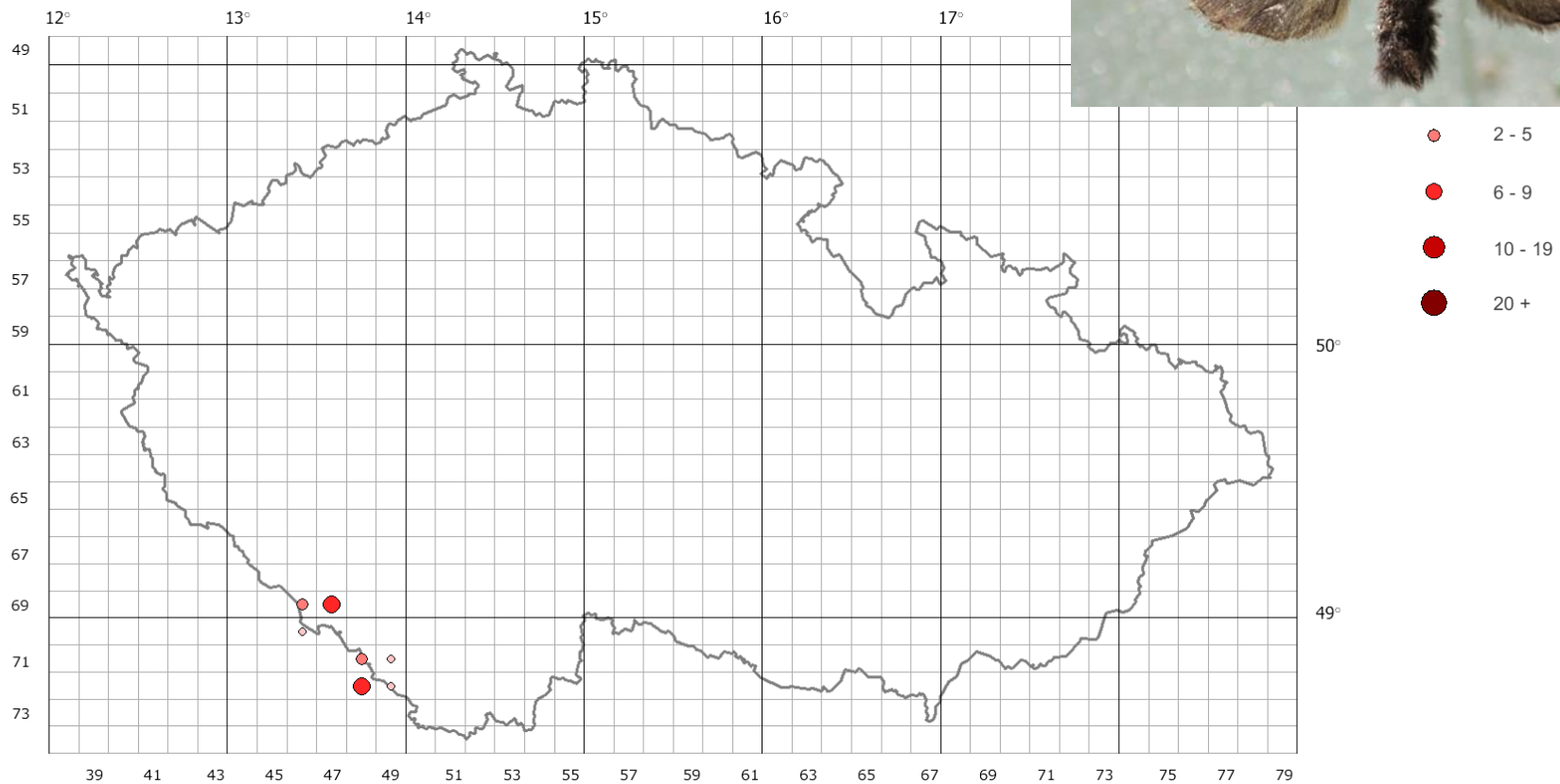

© AOPK ČR 2017, podkladová data © ČÚZK

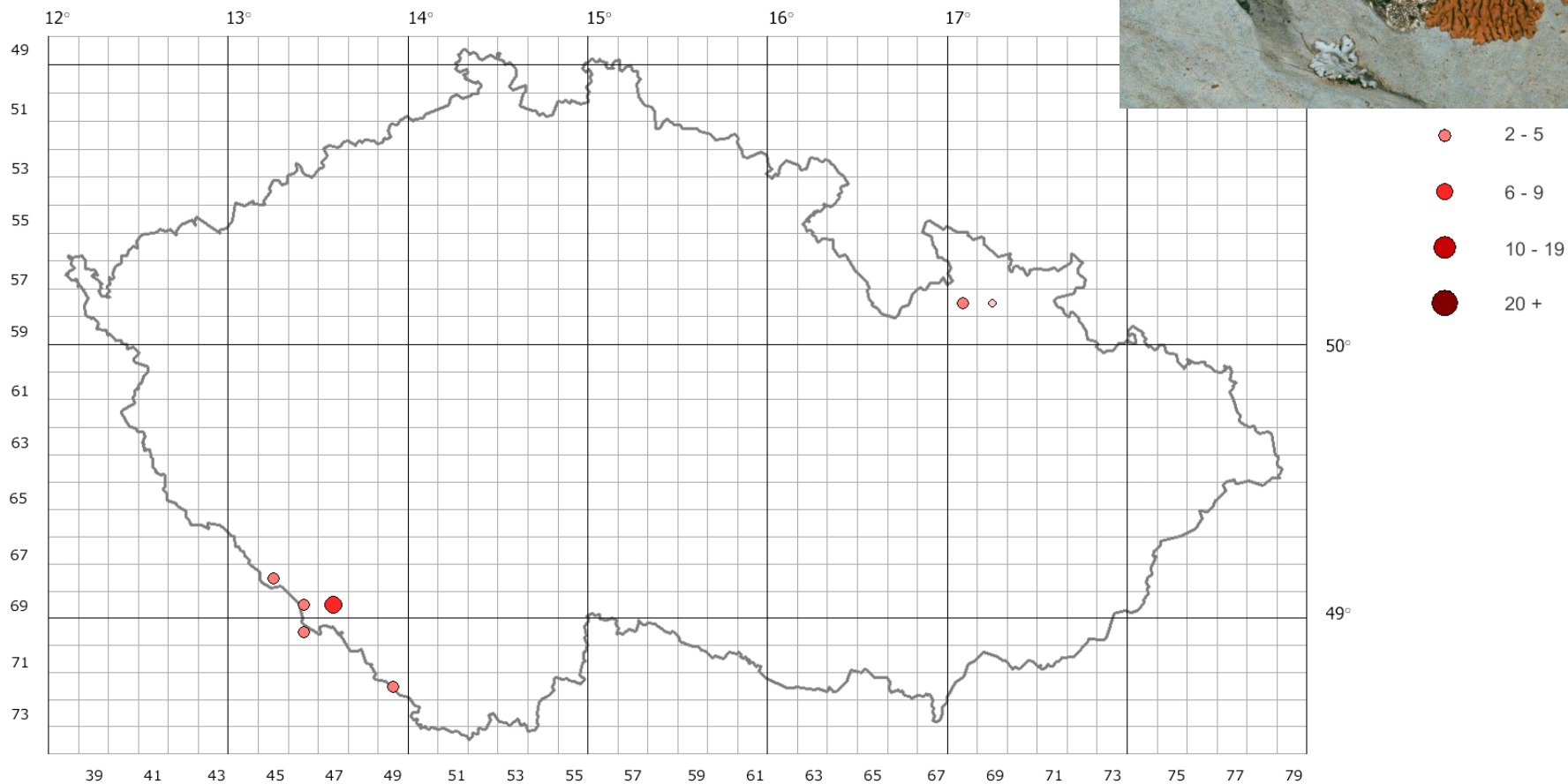

Xestia collina

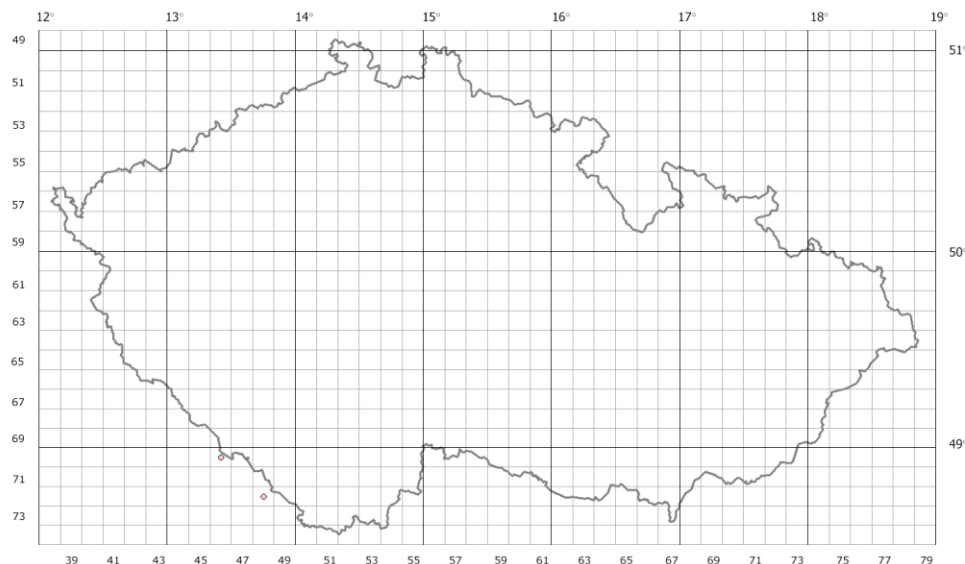
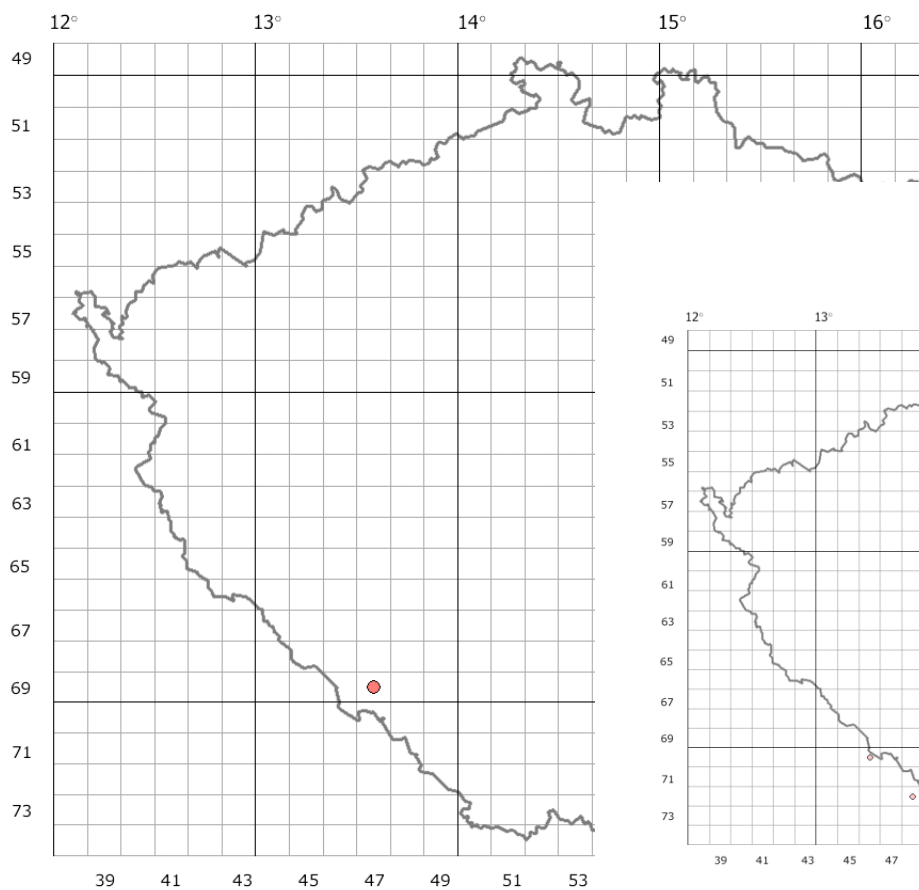

Xestia speciosa

Xestia rhaetica

RAMSARSKÝ MOKŘAD - LUZENSKÉ ÚDOLÍ

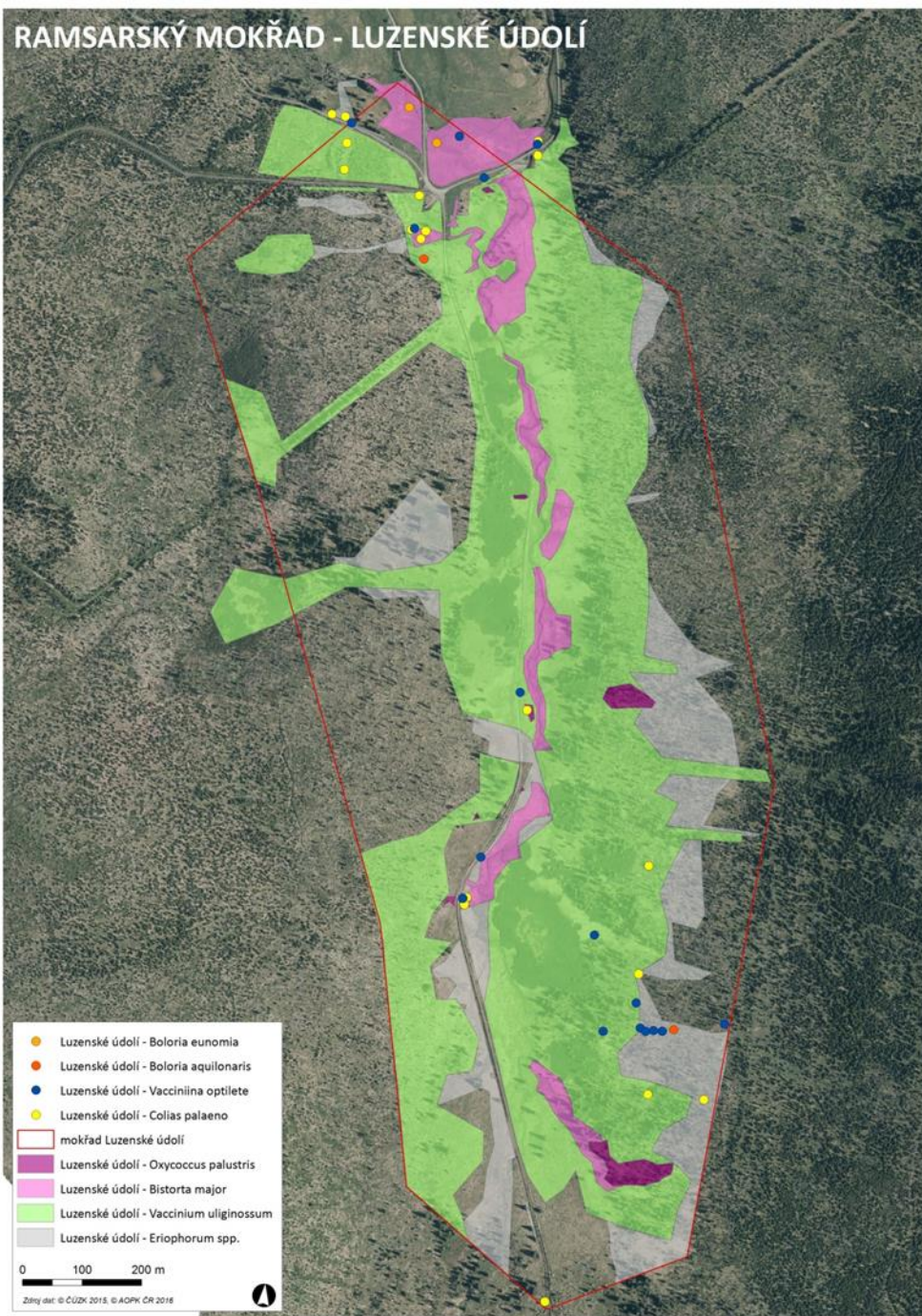
Mapování denních motýlů na vybraných lokalitách v rámci Ramsar site - Šumavská rašeliniště

NÁZEV LOKALITY: Modravské slatě – Luzenské údolí

DATUM: 13.6.2015 a 21.7. 2015

MAPOVATEL: Pavlíčko Alois

Počet návštěv	2	
Nadmořská výška	Mezi 1130 - 1200 m	
SOURADNICE:	vrstva .shp	
BIOTOP – popis	Vrchoviště s více rašelinnými jezírky, údolní rašeliniště, prameniště a mokřady. Odvodňováno jedním potokem (Luzenský), zbytky staré klauzy. Součástí jsou i podmáčené smrčiny a prameniště na úbočí. V navazujících lesních porostech proběhla disturbance (kúrovec).	
ŽIVNÉ ROSTLINY V MÍSTĚ (nejvýznamnější pro sledované motýly)	<i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Eriophorum angustifolium</i> , <i>Oxycoccus palustris</i> , <i>Vaccinium uliginosum</i> , <i>Vaccinium vitis-idaea</i> .	
FOTODOKUMENTACE (číslo obrázku biotopu / živné rostliny)	Luzenské údolí 3344 (1-2), 8153 (1-15), 8152	© Pavlíčko IMG_
METODY*	Terénní pochůzka za slunečního svitu prováděná metodou cik-cak. Individuální prohlížení vegetace a detekce imag – housenek. Použití ortofotosnímků a k lokalizaci tabletu s nahranou vrstvou lokality pro ukládání dat.	
NÁVRHY MANAGEMENTOVÝCH OPATŘENÍ (individuální komentář)	Ponechat stávající využití (klimatologické a hydrologické měřicí sondy) a nevyužití. Návštěvnost do vlastních rašelin není žádoucí. V lemech (horské, papratkové smrčiny) nevadí, ale není vhodná v kontextu. Dokončit revitalizace vodního režimu a regulovaný průchod na státní hranici (revitalizace stezky)?	
ZJIŠTĚNÉ – VÝZNAČNÉ DRUHY (viz též kompletní soupis exel)	Ze sledovaných druhů motýlů je zde <i>Boloria aquilonaris</i> (lokálně), <i>Boloria eunomia</i> (vzácně), <i>Colias palaeno</i> (relativně hojný) a <i>Vacciniina optilete</i> (hojná). Popslední druh nebyl zaznamenán. <i>Aconitum variegatum</i> <i>Bistorta major</i> <i>Blechnum spicant</i> <i>Carex limosa</i> <i>Cirsium palustre</i> <i>Dactylorhiza fuchsii</i> <i>Doronicum austriacum</i> <i>Drosera rotundifolia</i> <i>Drosera anglica</i> <i>Emetrum nigrum</i> <i>Epilobium palustre</i> <i>Eriophorum angustifolium</i>	

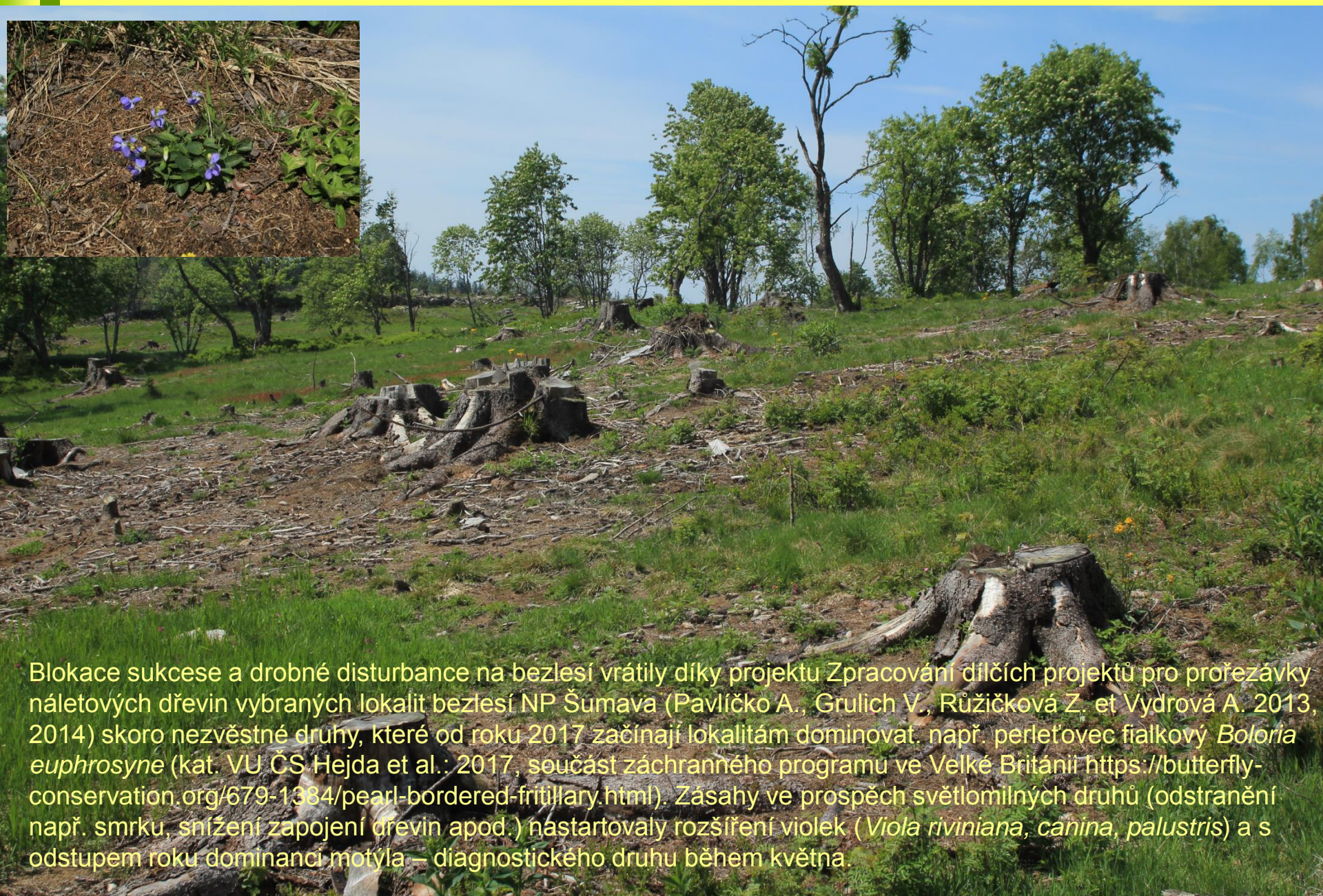

Dílčí výsledky

Jako nejvýznamnější lokality vzhledem k nadmořské výšce a zachovalosti biodiverzity motýlů (vyjma klasických rašelinišť) lze považovat:

- Horní Ždánidla (všechny lokality) s označením L090, L094, L102
- Zhůří u Horské Kvildy (N08)
- Paště – Vydra (L002), překvapivě spolu s Žežulka – Volšovka (L005 a L006)
- Frauenthal, rašeliniště (F02), podobně jako Filipova Huť (F06), mimo jiné i se zaznamenaným výskytem i orchideje *Leucoorchis albida*
- Seitzova cesta na Smrčině (L076)
- Trojmezná, Kalamitní svážnice (L097) s výskytem dlouhodobě neznámých druhů pro Čechy do roku 2012 (např. *Nycteola degenerana*).

Blokace sukcese a drobné disturbance na bezlesí vrátily díky projektu Zpracování dílčích projektů pro prořezávky náletových dřevin vybraných lokalit bezlesí NP Šumava (Pavlíčko A., Grulich V., Růžičková Z. et Vydrová A. 2013, 2014) skoro nezvěstné druhy, které od roku 2017 začínají lokalitám dominovat, např. perletovec fialkový *Boloria euphrosyne* (kat. VU ČS Hejda et al.: 2017, součást záchraného programu ve Velké Británii <https://butterfly-conservation.org/679-1384/pearl-bordered-fritillary.html>). Zásahy ve prospěch světlomilných druhů (odstranění např. smrku, snížení zapojení dřevin apod.) nastartovaly rozšíření violek (*Viola riviniana*, *canina*, *palustris*) a s odstupem roku dominanci motýla – diagnostického druhu během května.

Motýli děkují za vaši pozornost